

RETSENSIOON

Õppematerjalide komplekti „I Love English 1“ autoriteks on Ülle Kurm ja Ene Soolepp. Õppematerjalide komplekt “I Love English 1” koosneb õpilase raamatust, töövihikust, õpetajaraamatust (sisaldab juhiseid suulise eelkursuse läbiviimiseks harjutuste võtmeid ja kuulamistekstide üleskirjutusi, paljundatavaid lisalehti ja teste kordamiseks), kontrolltööde kogumikust, CDdest, õpetaja piltkaartidest, õpilase piltkaartidest ja käpiknukust nimega Haldjas Fay.

Sama pealkirjaga õppematerjalide komplekt (küll märksa väiksema komponentide arvuga) ilmus esmakordselt 1997. a. 2003.aastal ilmus uus komplekt, mida oli uuendatud nii õppesisult kui ka meetodiliselt ning kaasajastatud järgides 2002. aasta riikliku õppekava ja selles sisalduva ainekava nõudmisi. Kuna 1. septembril 2010 jõustus uus Põhikooli riiklik õppekava (Vabariigi Valituse 28. jaanuari 2010 määrus nr.14), siis valmis ka uus õppematerjalide komplekt, mis toetab ainevaldkonnas „Võõrkeeled“ kirjeldatud õpitulemuste saavutamist, vastab õppesisult loetletud teemavaldkondadele ning kasutab õppetegevuse osas kirjeldatud ja loetletud meetodilisi võtteid.

Õpilaseramat koosneb 15 õpetükist (iga viienda õppetüki teine pool on mõeldud kordamiseks: Show what you know) . Lisaks sellele leiab kasutaja õpilase raamatu algusest tabeli vormis õppekomplekti ülevaate (õppetüki number ja pealkiri, käsitletav sõnavara, suhtlusväljendid suhtlemiseks ja keeleteadmised mallidena), suulise eelkursuse materjali (lk 7–28), häälikumärkide tabeli, suulise eelkursuse kokkuvõtte ja pildi koolipäevast. Õppetükkidele järgnevad lisamaterjalid (jõulunäidend, lisalugemine, laulud ja luuletused, juhend vanematele, õppetükkide sõnavara, tähestikujärgne sõnavara ja lühendvormide tabel).

Õppematerjal tervikuna teenib nii üldpädevuste kui ka valdkondlike pädevuste kujundamist. Väärtuspädevust toetatakse sihtkeelt kõnelevate maade kultuuri tundmaõppimisega, õpilase raamatus on palju pilte nii Suurbritanniast kui ka Ameerika Ühendriikidest (lisaks ka Eestist ja Soomest), samuti tutvustakse erinevate riikide sümboleid.

Suuline eelkursus

Õpilase raamatu sissejuhatavas suulise eelkursuse osas pakutud materjal toetab hääldusaluste omandamist, õpitakse ja korratakse suhtlemiseks vajalikke lihtsaid lausemalle. Suulist eelkursust toetavad muusikalise taustaga suurepärased rütmisalmid (ingl. k. chants). Lisaks saab sissejuhatava osa läbimisel kasutada juba varem ilmunud kirjastuse Studium plakati *Learn and Say*. Suulise eelkursuse töökäsud on eestikeelsed. See hõlbustab töökäskudest arusaamist. Suuline eelkursus on lõbus ning mänguline – on palju erinevaid õpitegevusi ning hulgaliselt materjali kordamist, mis tagab sõnavara ja fraaside kinnistumise ka ilma materjali kirjaliku salvestamiseta. Suulise eelkursuse lõpuks on õpilase sõnavarapagas 70–80- sõnaline, lisaks omandatud suhtlusfraasid.

Käesolevate õppematerjalide puhul on eraldi võimalik analüüsida nii osaoskuste õpetamist kui ka keeleteadmiste edastamist ja harjutamist.

Lugemisoskuse arendamine

Lugemisoskuse arendamine võõrkeeles pole I kooliastme prioriteediks ja õpilane peab saavutama A 1.1. taseme (tunneb tähemärke. Tunneb tekstis ära tuttavad nimed (sh rahvusvaheliselt kasutatavad) ja fraasid. Loeb sõnu ja lauseid õpitud sõnavara ulatuses; arusaamist võib toetada pildimaterjal). Õpilased loevad üksikuid sõnu ja fraase ja sobitavad sõnu ja pilte. Palju on selliseid ülesandeid, kus õppijad kuulavad ja loevad samaaegselt. Sellelaadsed harjutused aitavad õppijatel luua seoseid sõnade kirjapildi ning häälduse vahel.

Teksti mõistmist kontrollivad harjutused, kus pildi kohta on koostatud lauseid ning õppijad peavad otsustama, kas laused on tõesed või valed, vastama pildi põhjal küsimustele, sobitama lausungid sõnamulli, lugema ette tõesed laused, sobitama lauseid/dialoge ja pilte, lõpetama lauseid, täitma lünki, jne. Lugemise esmaseks eesmärgiks selles õpikus on toetada suulise kõne õppimist ja õpetamist.

Lugemisoskuse arendamiseks võib õpetaja kasutada ka lk 100-105 olevaid lühikesi autentseid autorite poolt koostatud tekste, mis sisaldavad õppijatele tuttavat sõnavara ja lausemalle ning on illustreeritud autentsete fotodega, mis samuti toetavad teksti mõistmist. Õpetaja võib kasutada lisalugemistekste mitmel erineval viisil (koduse

ülesandena, lisalugemisena tugevamatele/kiirematele õppijatele, mudelitena kirjutamiseks, tõlkimiseks jne).

Kuulamisoskuse arendamine

Kuulamisülesandeid on käesolevas õppematerjalis hulgaliselt, sest esmatähtis selles kooliastmes on õpetada lapsi aktiivselt võõrkeelset teksti kuulama, eristama häälikuid, sõnu ja sõnagruppe ning tegema vahet emakeelse ja võõrkeelse häälduse vahel. I kooliastme lõpuks peab õpilane kuulamises saavutama A 1.2. taseme (saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest. Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi. Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist jne)

Kuulamisoskuse kujundamisel on väga oluline häälikute, häälikupikkuste ja sõnade äratundmine. Äratundmine eelneb õigete hääldusaluste tekkimisele.

Kuulamisülesanded õpikus on enamasti seotud sõnade, fraaside, lausete, dialoogide, rütmisalmide ja lühikeste tekstide kuulamisega ja kuulamise toel täidetakse ka mitmesuguseid ülesandeid (nt „kuula ja osuta“, „kuula ja tee“, kuula tõsta käsi“, „kuula ja reageeri ning hääldusharjutustega (‘kuula ja korda’ tüüpi ülesanded) Õpilase raamat pakub mitmeid laule ja luuletusi, mida õppijad saavad koos lugeda/ laulda ning sellega oma hääldust lihvida. On teada, et koos muusikalise taustaga on hääldust lihtsam omandada kui ilma selleta ning lapsepõlves õpitud laulud ja salmid jäävad tihtipeale meelde kogu eluks. Toomas Lunge rütmisalmide muusikalised seaded on noortepäraseid, kergesti meelde jäävad ja lihtsad.

Põhiosa funktsionaalse kuulamise ülesandeid on töövihikus, kus õppijatel tuleb kuulata ja märgistada, kuulata ja värvida, kuulata ja sobitada informatsiooni, kuulata ja täita lünki nimede, sõnade või numbritega, numbreid üles tähendada, kuulata ja märgistada kuulatud sõnad, kuulata ja vastata küsimustele, kuulata ja kontrollida eelnevalt kirjutatut, kuulata ja joonistada, kuulata ja leida riimuvaid sõnapaare, jne.

Omaette väärtuseks on ka see, et CDdel olevad materjalid on loetud inglise keelt emakeelena kõnelevate inimeste (põhiliselt) laste poolt ja seega annab autentseid keelenäiteid ja hääldusmudeleid.

Kirjutamisoskuse arendamine

Enamiku kirjutamist nõudvatest ülesannetest leiab töövihikus ning kirjutamine on siin tihedalt seotud sõnavara ja grammatika õppimisega. Kuna inglise keel ei ole foneetiline keel, siis on väga oluline, et õppimise algtasemel tegeldakse tõsiselt nii hääldamise kui ka õigekirjaga ning püütakse tekitada seoseid nende kahe vahel. Töövihikus tuleb õppijatel kopeerida lauseid sõnamulli, valida ja kirjutada sobivaid sõnu sõnapangast, koostada lauseid, täita lünki, lõpetada lauseid, koostada enda kohta käivaid lauseid mudeli põhjal, koostada pildi kohta käivaid lauseid mudeli ja sõnade abil, joonistada ning oma pilti kirjeldada, tõlkida sõnu ja lauseid inglise keelde, teha ristsõnalaadseid ülesandeid, kirjutada lauseid täheridadest, kirjutada sõnu tähereast, rühmitada sõnu, kirjutada puudevaid tähti, kirjutada sõnu tähestikulises järjekorras, kirjutada teatud häälikuid sisaldavaid sõnu, jne. kuna selles vanuses õpilastele meeldib joonistada ja joonistamine toetab ka nende keeleõpet, siis töövihikusse saavad õpilased erinevaid asju joonistada ja ka värvida. Kuna I kooliastmes õpitakse tunda ka hääldusmärke, siis töövihikus saavad õpilased hääldusmärkidele toetudes kirjutada välja sõnu. Töövihikus järgitakse sama mängulist joont (nt lk 63- lahenda mõistatus, lk 45- leia ruudustikust 14 kehaosa nimetused, ristsõnad, jne)

Kõnelemisoskuse arendamine

I kooliastme lõpuks peaks õpilase kõnelemisoskus olema tasemel A 1.2. ((oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab õpitud sõnavara ja lausemallide piires hakkama lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Hääldusvead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.)

Kõige esmaseks kõnelemisoskuse arendamiseks võib lugeda hääldusülesannet ning hääldusülesandeid pakub antud õpik hästi palju. Õppijatel on võimalik nii koos helikandjaga kui ka kuulamise-järgselt sõnu ja väljendeid korrata, häälega lugeda lühitekste, laulda koos helikandjaga, lugeda ja lauseid lõpetada, jne.

Hulk ülesandeid on seotud dialoogilise kõnega e. paaristööga- õppijad esitavad teineteisele küsimusi ning vastavad neile. Samuti on esindatud jutustamisülesanded, kus õppijatel tuleb teksti või pildi põhjal rääkida ühel või teisel teemal.

Lisaks seletatakse õpilastele, et suulises kõnes kasutatakse lühendvorme, aga kirjalikus tekstis kirjutatakse sõnad välja. Tihtipeale on õpilaste ülesandeks öelda (ja/või kirjutada) mudeli alusel tõepäraseid lauseid enda kohta. Enamik kordamispeatüki ülesannetest on samuti seotud kõnelemisega, kusjuures õppijatel tuleb kasutada uut sõnavara ning äsjaõpitud grammatilisi konstruktsioone.

Sõnavara õpetamine

Sõnavara õpetamine on süstemaatiline ja põhjendatud. Sõnavara esitatakse teemade kaupa ja eelkõige pildilisele, kuulamismaterjalile, hääldusmärkidele ja sõnade kirja- ja pildilisele toetudes. Sõnavara antakse teemade kaupa ning õppijatele esitatakse sõnu temaatiliste sõnaloendite kaupa (perekond, värvid, loomad, jne). Teemaatika katab ainekavas olevad teemavaldkonnad. Omandamise käigus pööratakse kõigepealt tähelepanu sõnade äratundmisele ("kuula ja tee" (osuta, puuduta, värvi, reageeri jne)-tüüpi harjutused).

Sõnavara õpetamise juures pole autorid unustanud, et emakeel on võõrkeele õppimise vahendiks ning autorid kasutavad tõlkimisülesandeid.

Sõnade õpetamisel kasutatakse sõnade ja piltide sobitamist, lausete ja piltide sobitamist, sõnamänge, tähtede järjestamist sõnadeks ning paljusid muid sõnavara kinnistamisele suunatud ülesandeid.

Sõnavara õpetamisel püütakse luua seoseid piltide ja sõnade vahel, mis sobib hästi lastele, sest just laste jaoks on hästi arusaadav konkreetne esemeline maailm.

Kordamispeatükkides kasutatakse eelkõige uute sõnade loendite tegemist, kuid ka teisi ülesandeid, mis on suunatud sõnavara edasisele kinnistamisele ja sõnavara teadmiste hindamisele.

Töövihikus olevate sõnavaraharjutustena on esindatud ristsõnad, 'kirjuta puuduvad tähed'-tüüpi ülesanded, sõnade teksti sobitamise ülesanded, 'eralda sõnaloendist sobimatu sõna'- tüüpi ülesanded, jne.

Sõnavara ülesanded on väga mitmekesised, mängulised ja huvitavad.

Grammatika õpetamine

Grammatikat esitatakse süsteemselt, ent samas lastepäraselt. Selgitused on emakeelsed ja lihtsad ning lühikesed. Grammatikaosa esitlusele järgnevad harjutused, mis alguses on hästi kindla ja lihtsa struktuuriga ning keskenduvad konstruktsioonide äratundmisele. Neile järgnevad ülesanded, kus sobivate konstruktsioonide hulgast tuleb valida õige ning seejärel ülesanded, kus õppijad saavad nii kõnes kui ka kirjas õpitud konstruktsioone kasutada. Palju tähelepanu pööratakse neile konstruktsioonidele, mida edaspidi palju vaja läheb ning millega tihtipeale II ja III kooliastmel raskusi ette tuleb (verbi 'be' pööramine, isikulised ja omastavad asesõnad, üldküsimustele lühivastuste andmine, jne)

Grammatika õpetamiseks kasutakse tabelleid (vorm ja tõlge, selgitavad näitelauseid), vajadusel selgitakse ka konstruktsiooni funktsiooni. Grammatikaülesannete õigeid vastuseid saab mitmete ülesannete puhul kontrollida helikandja abil, mis loob soodsad tingimused integreeritud keeleõppeks (grammatika+ kõnelemine+ kuulamine+ kirjutamine). Juba õpitud grammatikateemade kohta on harjutusi ka järgnevates õppetükkides- seega toimub pidev grammatika kinnistamine.

Töövihik

Töövihiku ülesanded keskenduvad eelkõige sõnavara ja grammatika ülesannetele, mis on integreeritud kirjutamise (kopeerimine, täiendamine, lõpetamine, mudelkirjutamine, küsimustele vastamine, tõlkimine jne) ja vähesel määral kõnelemisega.

Üldist õppematerjalide kohta

- Uue õppekava I kooliastme õppetegevuse kirjeldus rõhutab mängulise tegevuse olulisust I kooliastmes. „I Love English1“ sisaldab mitmeid mängu (nt täringumäng lk 12, 16, 21, 25, 52 jne, käsutäitmismäng lk 13,1)
- Samuti rõhutab uus õppekava salmide ja laulude olulisust keele algõppes- neid leidub õpilase raamatus hulgaliselt (nt rütmisalmid, laulud ja salmid lk 106-108 ,
- Materjal on õpilase-keskne, s.t kõikide teemade puhul on õppijatel võimalik kasutada õpitud keelt enda kohta informatsiooni andmiseks nii kõnes kui ka kirjas

- (enda tutvustamine, aadressi küsimine ja ütlemine, rääkimine kodust, perekonnast, koolitarvetest jne).
- Suulises eelkursuses arendatakse õpilase auditiivset võimekust, st õpetatakse teda eristama eesti ja inglise keele häälikuid (nt sarnased/samade tähtedega nimed/sõnad kahes keeles).
 - Õppematerjalides on suur rõhk asetatud ka õpioskuste kujundamisele (kordamisosalid iga 5. õppetüki järel ja suulise eelkursuse kokkuvõtte), kus õppijad saavad anda hinnangu enda teadmiste ja oskuste.
 - Õppematerjalid on lustakate ja kergesti äratuntavate piltide (koomiksilaadsed) ja kvaliteetsete fotodega illustreeritud. Poiste ja tüdrukute pilte ja mõlemast soost õppijatele huvipakkuvate piltide hulk on tasakaalus. Välditud on stereotüüpseid lahendusi (moekas noor vanaema lk 37). Toredaks tegelaseks on õppematerjalides läbivalt esinev tegelane Haldjas Fay ning CD plaadi kujutisega piktogramm, mis viitab kuulamisülesandele.
 - Piltkaarte ja käpiknukku on võimalik kasutada kõikide osaoskuste ja keeleteadmiste arendamiseks.
 - Suhtlussituatsioonide harjutamise tarbeks kasutatakse palju paaristööd, kus õppijad saavad kordamööda oma keeleoskust demonstreerida, lihtsaid dialooge teha ning häälendamist harjutada.
 - Materjalid pakuvad hästi mitmekesisist valikut ülesandeid, et võimalikult mitmekülgselt “keerutada” nii uut sõnavara kui ka grammatikat. Lisaks sellele arendavad paljud ülesanded loovust ja annavad võimalusi liikuda, suhelda ning tegutseda.
 - Endisest variandist on jäänud õpikusse ka vanematele toetust pakkuv peatükk, mis pakub juhiseid pereliikmetele, kes tahaksid õpilast kodus aidata, aga kellel endal inglise keele oskust ja teadmisi napib.
 - Autorid arvestavad sellega, et selles vanuses laste tähelepanu on hajuv ning seega on nii õpikus kui ka töövihikus palju lühikesi harjutusi, kus sama asja praktiseeritakse mitmel erineval moel ja osaoskuste arendamine vaheldub keeleteadmiste omandamisega. Lisaks pakutakse ka ülesandeid, kus lapsed saavad värvida ja joonistada, mis selles vanuseastmes on keeleõpetust toetavaks teguriks.

- Aineõpetus on integreeritud sama astme teiste ainetega (nt loodusõpetus, matemaatika)

Kokkuvõte

Riiklik õppekava sätestab, et III klassi lõpetaja on saavutanud järgmised õpiväljundid.
III klassi lõpetaja:

- a) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest (suuline eelkursus ja kõik õppetükid)
- b) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli kirjeldamiseks (suuline eelkursus ja õppetükid 2, 4, 12 jne, „loe ja ütle oma... kohta“, „lõpeta laused“ ja paaritöö ülesanded)
- c) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele (’kuula ja osuta“- , „kuula ja tõsta käsi“- , „loe ja sobita pildiga“- , „kuula, vaata ja reageeri lausele sobivalt“- , „vasta piltide kohta esitatud küsimustele“-tüüpi ülesanded jne)
- d) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist (läbivalt, nt riikide nimed, linnad, sümbolid, fotod , sihtkeelt emakeelena kõnelejad helikandjal jne)
- e) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisse (seda teeb kogu õppematerjalide komplekt, mis on kantud positiivsest suhtumisest ja mängulisusest)
- f) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks (suuline eelkursus ja „kuula ja osuta“- , „kuula ja tõsta käsi“- , „kuula ja korda“- , „loe ja sobita pildiga“-tüüpi ülesanded
- g) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas (harjuta koos kaaslasega, „küsi ja vasta“

Õppematerjalide komplekt “I Love English 1” järgib täpselt õppekavas sätestatud nõudmisi ning sobib kasutamiseks üldhariduskooli 1. kooliastmes (3. klassis) ja katab kohustusliku 3 nädalatunni õppematerjali vajaduse.

Piret Kärtner

Inglise filoloogia osakond

Filosoofia Teaduskond

Tartu Ülikool

6. juuli 2011